

Čís. 1770.

Nárok nepominutelného dědice na vydání daru (§ 951 obč. zák.) jest nárokem na vydání určité věci, nikoliv nárokem na peněžité plnění (§§ 381 a 382 ex. ř.).

(Rozh. ze dne 11. července 1922, R I 809/22.)

Nepominutelná dědička domáhala se na soudě, by jí k zajištění jejího nároku na díl povinný povoleno bylo prozatimní opatření zákazem zcizení, obtížení a zavazení domu, jež zůstavitel daroval odpůrkyni. Soud první stolice návrhu vyhověl, rekursní soud ho zamítl. **Důvody:** Soud rekursní sdílí názor stěžovatelky, že nárok na díl povinný jest nárokem na částku peněžitou. To vyplývá z §§ 784 a násl. obč. zák. O zajištění pohledávek peněžitých stanoví výslovně poslední odstavec § 379 ex. ř., že k jejich zajištění nesmí býti vydána zápověď, aby nebyly zcizovány, obtíženy nebo zastavovány nemovitosti, nemovitostní podíly a knihovní práva; rovněž tak nesmí býti pro to nařízena správa nemovitosti. Také § 382 čís. 6 ex. ř. připouští prozatimní opatření soudní zápovědi, zciziti, obtížiti nebo zastaviti nemovitosti nebo práva, která ve veřejných knihách zapsána jsou a ke kterým se vztahuje ohroženou stranou tvrzený nebo již jí přirčený nárok. Navrhovatelka tvrdí sama ve svém návrhu, že má nárok na povinný díl, ve výši asi 110.000 Kč, tedy nárok peněžitý. Jest proto nárok na zajištění pohledávky této způsobem navrženým dle citovaných zákonných ustanovení nepřipustným a bylo ho zamítnouti.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Nestačí-li pozůstalost, aby z ní byl uhrazen povinný díl nepominutelných dědiců a nutno-li k tomu cíli sáhnouti na dary, jež zůstavitel před smrtí učinil, může zkrácený nepominutelný dědic dle § 951 obč. zák. žádati vydání daru za účelem krytí toho, čeho se na něho nedostalo. Obdarovaný může ovšem zabrániti tomuto vydání daru tím, že zaplatí, co chybí. Pak-li však obdarovaný jest sám dědicem nepominutelným a tudíž oprávněn, žádati povinný podíl, jest práv druhému jen potud, pokud obdarováním obdržel více, nežli povinný podíl, vypočtený započtením daru. V tomto případě jest ohroženou stranou vnučka zůstavitelova nezl. Libuše A-ová, dcera předemřelého syna zůstavitelova, a její odpůrkyní dcera zůstavitele Lydie K-ová. Obě jsou dědičkami nepominutelnými (§§ 762 a 764 obč. zák.). Nezl. Libuše A-ová obdržela pouze odkaz 30.000 Kč. Poněvadž jmění zůstavitele, jak je osvědčeno pozůstalostními spisy, pozůstávalo krátce před jeho smrtí ze dvou domů v Praze, z nichž zůstavitel jeden dům 2 měsíce před úmrtím prodal tak výhodně, že mu z tržebné ceny zbylo po zaplacení dluhů 239.326 Kč, kterýžto obnos daroval své dceři Lydií K-ové a druhý dům, v ceně 108.500 Kč, jí bezplatně postoupil 4. května 1920, tvoří pozůstalost zůstavitele Antonína A-a nepatrná částka 10.374 Kč, kteráž po odečtení dluhů se ztenčuje na 3.776 Kč 43 h. Povinným dílem dětí a vnuků po předemřelých dětech

zustavitelových jest polovička podílu ze zákona (§ 765 obč. zák.), tedy přibližně v tomto případě 87.900 Kč, ač-li dům v den darování měl pouze cenu 108.500 Kč (§ 794 obč. zák.). Obmyslil-li zůstavitel vnučku odkazem pouze 30.000 Kč, byla by zkrácena na svém povinném dílu aspoň o 57.900 Kč a pozůstalost by nestačila k tomu, aby z ní díl povinný byl doplněn. Jest tedy osvědčen nárok strany ohrožené dle § 951 obč. zák., aby jí ke krytí jejího povinného dílu byl vydán dům, jež Lydie K-ová obdržela darem. Tato může se ovšem zbaviti povinnosti k vydání domu, když zaplatí navrhovatelce, co se jí k doplnění dílu povinného nedostává, při čemž jí musí zůstatí vždy tolik, kolik činí její povinný díl. Výši povinného podílu bude určití v řízení pozůstalostním dle zákonných předpisů v tom směru daných. Jest sice pravdou, že nepominutelný dědic nemá dle § 784 obč. zák. a dvor. dekretu ze dne 31. ledna 1844, čís. 781 sb. z. a s. nároku na poměrnou část jednotlivých předmětů, do pozůstalosti patřících, nýbrž pouze na cenu svého podílu, soudním odhadem zjištěnou, avšak § 951 obč. zák. upravený III. novelou k obč. zák. mu sjednal nárok na vydání daru, do pozůstalosti nepřináležejícího, avšak inofficiosního, tedy přímý nárok na vydání určitého předmětu, v držení obdarovaného se nacházejícího. Z tohoto darovaného předmětu může pak dosíci doplnění svého povinného dílu, který se ovšem opětně vyměří v penězích dle soudního odhadu věci jednak pozůstalosti patřících, jednak věci inofficiosně darovaných. Poněvadž dále, jak první soudce za osvědčeno má, jest nebezpečí, že Lydie K-ová v nejbližších dnech dům ten, na nějž se nárok navrhovatelky vztahuje, prodá a odevzdá a tím uspokojení nároku navrhovatelky na vydání domu znemožní a uspokojení dílu povinného stíží nebo překazí, jsou zde všechny podmínky pro povolení prozatímního opatření soudní záповědí zcizení, zastavení neb obtížení domu toho dle § 382 čís. 6 ex. ř. Nejedná se zde tudíž o zabezpečení nároku peněžitého, nýbrž nároku na vydání určité nemovité věci. Neposoudil tudíž rekursní soud správně věc po stránce právní, když uznal, že povolení prozatímního opatření v daném případě se řídí zásadami § 379 ex. ř.

Čís. 1771.

Zajištění pudy drobným pachtýřům (zákon ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.).

Nejde o poměr podpachtýře, postoupil-li pachtýř sice třetí osobě práva pachtýřská, sám však platil nadále pachtovně na srážku svého dluhu vůči oné osobě třetí.

(Rozh. ze dne 11. července 1922, R I 829/22.)

Oba nižší soudy uznaly požadovací nárok po právu. Nejvyšší soud zrušil usnesení nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by, doplně řádně řízení, znovu rozhodl.

Důvody:

Bezesporno je — sama požadující strana tak udává, že pro dobu 1901—1903 byl stav věci ten, že tehdejší pachtýř přenechal užívání